

## **Declarația de la Praga despre conștiința europeană și comunism** **3 iunie 2008, Praga, Senatul Parlamentului Republicii Cehe**

Pentru viitorul demn și democratic al căminului nostru european,

- întrucât societățile care își neglijează trecutul nu au viitor,
- întrucât Europa nu va fi unită atâta vreme cât nu va fi capabilă să-și reconcilieze istoria, să recunoască nazismul și comunismul ca moștenire comună și să conducă o dezbatere sinceră și amănunțită despre toate crimele totalitarismului din secolul trecut,
- întrucât ideologia comunistă este direct responsabilă de crime împotriva umanității,
- întrucât o conștiință încărcată de trecutul comunist este o povară grea pentru viitorul Europei și al copiilor noștri,
- întrucât diferitele moduri de a evalua trecutul comunist pot duce la împărțirea Europei în "Vest" și "Est",
- întrucât integrarea europeană a constituit o reacție directă la războaiele și violențele provocate de sistemele totalitare de pe continent,
- întrucât conștiința crimelor împotriva umanității comise de regimurile comuniste pe întregul continent trebuie să se răsfrângă asupra tuturor minților europene în aceeași măsură cu crimele regimurilor naziste,
- întrucât există similitudini substanțiale între nazism și comunism în ceea ce privește caracterul lor abominabil și crimele lor împotriva umanității,
- întrucât crimele comunismului încă trebuie să fie evaluate din punct de vedere legal, moral și politic, precum și din punct de vedere istoric,
- întrucât acestor crime li s-au găsit justificări spunându-se că au fost comise în numele teoriei luptei de clasă și a principiului dictaturii „proletariatului“, folosind teroarea ca metodă de a menține dictatura,
- întrucât ideologia comunistă a fost folosită ca instrument în mâinile celor care au clădit imperii în Europa și Asia pentru a-și atinge scopurile expansioniste,
- întrucât mulți dintre cei care au comis crime în numele comunismului nu au fost încă aduși în fața Justiției iar victimele lor nu au fost încă despăgubite,
- întrucât furnizarea de informații extinse despre trecutul totalitar comunist care să ducă la o mai bună înțelegere și abordare a temei este o condiție necesară pentru o viitoare integrare solidă a tuturor națiunilor europene,
- întrucât reconcilierea finală a tuturor popoarelor europene nu este posibilă fără eforturi susținute în vederea stabilirii adevărului și a recuperării memoriei,
- întrucât trecutul comunist al Europei trebuie analizat în amănunțime atât în mediul academic cât și în rândurile publicului larg, iar generațiile viitoare ar trebui să aibă la dispoziție informații despre comunism care să le fie ușor accesibile,
- întrucât în diferite părți ale globului mai rezistă doar câteva regimuri comuniste, care însă controlează aproape o cincime din populația lumii și, prin accesul la putere, încă comit crime și impun costuri mari bunăstării popoarelor lor,
- întrucât multe țări, deși partidele comuniste nu sunt la putere, nu s-au distanțat de crimele regimurilor comuniste și nici nu le-au condamnat,

- întrucât Praga este unul din locurile care a avut atât experiența dominației naziste cât și a celei comuniste,

- considerând că milioanele de victime ale comunismului și familiile lor sunt îndreptățite să se bucure de dreptate, compasiune, înțelegere și recunoaștere a suferințelor lor în același mod în care victimele nazismului au fost recunoscute moral și politic,

noi, participanții Conferinței „Conștiința Europeană și Comunismul“, de la Praga,

- având în vedere rezoluția Parlamentului European la cea de-a 60-a aniversare a finalului celui de Al Doilea Război Mondial în Europa, la 8 mai 1945, aniversare sărbătorită la 12 mai 2005,

- având în vedere Rezoluția 1481 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 26 ianuarie 2006

- având în vedere Rezoluția din 5 februarie 2004 a Congresului al XVI-lea al EPP, prin care se solicită crearea unui organism format din profesioniști independenți în vederea colectării și evaluării informațiilor privind încălcarea drepturilor omului sub regimurile totalitare comuniste și îndemnând la crearea unui muzeu memorial al victimelor comunismului,

- având în vedere rezoluțiile privind crimele comunismului adoptate de un număr de parlamente naționale,

- având în vedere experiența Comisiei pentru adevăr și reconciliere din Africa de Sud,

- având în vedere experiența institutelor de memorie și comemorare din Polonia, Slovacia, Republica Cehă, Statele Unite și a muzeelor ocupației din Lituania, Letonia și Estonia,

- având în vedere actuala și următoarele președinții ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei,

- având în vedere faptul că anul 2009 este anul celei de a XX-a aniversări a colapsului comunismului în Europa Centrală și de Est, precum și a masacrului din Piața Tiananmen din Beijing,

solicităm:

1. ajungerea la o înțelegere paneuropeană conform căreia atât regimurile totalitare naziste cât și cele comuniste să fie judecate fiecare în conformitate cu potențialul propriu de a dezvolta politici distructive de aplicare sistematică a formelor extreme de teroare, suprimând toate libertățile civice și umane, pornind războaie agresive și, ca parte componentă a propriilor ideologii, exterminând și deportând națiuni întregi și grupuri de populație, și, drept urmare, acestea să fie considerate principalele dezastre care au lovit secolul XX,

2. recunoașterea faptului că multe crime comise în numele comunismului ar trebui considerate crime împotriva umanității, servind ca avertisment pentru generațiile

viitoare, în același mod în care au fost recunoscute crimele nazismului de Tribunalul de la Nuremberg,

3. formularea unei perspective comune privind crimele regimurilor totalitare, inter alia regimurile comuniste, și propagarea unei conștiințe europene asupra crimelor comunismului, cu scopul definirii unei atitudini comune față de crimele regimurilor comuniste,

4. introducerea unei legislații care să permită Justiției să îi judece și să îi condamne pe autorii crimelor comuniste și să compenseze victimele comunismului,

5. asigurarea principiului unui tratament egal și non-discriminatoriu al victimelor tuturor regimurilor totalitare,

6. exercitarea unei presiuni la nivel european și internațional în direcția condamnării crimelor comuniste din trecut și în vederea susținerii unei lupte eficiente împotriva crimelor comuniste în desfășurare,

7. recunoașterea comunismului ca parte integrantă, nocivă, a istoriei comune a Europei,

8. acceptarea responsabilității paneuropene a crimelor comise de comunism,

9. stabilirea datei de 23 august, ziua semnării Pactului Hitler-Stalin, cunoscut ca Pactul Molotov-Ribbentrop, ca zi de comemorare a victimelor regimurilor totalitare, atât naziste cât și comuniste, în același mod în care Europa comemorează victimele Holocaustului la data de 27 ianuarie,

10. adoptarea unei atitudini responsabile de către parlamentele naționale în ceea ce privește recunoașterea crimelor comuniste ca și crime împotriva umanității, conducând la adoptarea legislației necesare și la monitorizarea parlamentară a acestei legislații,

11. organizarea unor dezbateri publice referitoare la folosirea comercială și politică, inadecvată, a simbolurilor comuniste,

12. continuarea audierilor Comisiei Europene privind victimele regimurilor totalitare, în scopul redactării unei comunicări a Comisiei,

13. stabilirea, în statele europene care au fost conduse de regimuri comuniste totalitare, a unor comitete compuse din experți independenți însărcinați cu strângerea și evaluarea informațiilor referitoare la încălcarea drepturilor omului la nivel național sub regimul totalitar comunist, cu scopul unei colaborări strânse cu un comitet de experți al Consiliului Europei

14. asigurarea unui cadru legal internațional privind accesul liber și nerestricționat la arhivele conținând informații despre crimele comunismului,

15. fondarea unui Institut al Memoriei și Conștiinței Europene care să fie atât - A) institut european de cercetare pentru studierea totalitarismului, dezvoltând proiecte științifice și educaționale și oferind suport rețelei de institute naționale de cercetare care se specializează pe tema experienței totalitare, B) și un muzeu/centru comemorativ paneuropean al victimelor tuturor regimurilor totalitare, cu scopul comemorării victimelor acestor regimuri și a conștientizării crimelor comise de acestea,

16. organizarea unei conferințe internaționale pe tema crimelor comise de regimurile totalitare comuniste, cu participarea unor reprezentanți ai guvernelor, alături

de parlamentari, profesori, experți și delegați din partea ONG-urilor, urmând ca rezultatele să fie făcute cunoscute la nivel mondial,

17. adaptarea și revizuirea manualelor de istorie a Europei astfel încât copiii să poată învăța și să fie avertizați cu privire la comunism și la crimele sale în același mod în care sunt învățați să privească crimele nazismului,

18. dezbateră amănunțită și extinsă la nivelul întregii Europe cu privire la istoria și moștenirea comunistă,

19. comemorarea a 20 de ani de la căderea Zidului Berlinului și a masacrului din Piața Tiananmen,

noi, participanții Conferinței de la Praga, intitulate „Conștiință Europeană și Comunism”, ne adresăm tuturor popoarelor Europei, tuturor instituțiilor politice din Europa, incluzând guvernele naționale, parlamentele, Parlamentul European, Comisia europeană, Consiliul Europei și alte organisme internaționale relevante, și facem un apel să îmbrățișeze ideile și cererile formulate în prezenta *Declarație de la Praga* și să le implementeze prin măsuri concrete.

**Václav Havel**, fost disident și Președinte al Cehoslovaciei / Republicii Cehă

**Joachim Gauck**, fost Comisar Federal al arhivelor Stasi, Germania

**Göran Lindblad**, Vicepreședinte al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Membru al Parlamentului, Suedia

**Vytautas Landsbergis**, Membru al Parlamentului European, fost disident și Președinte al Lituaniei

**Jana Hybášková**, Membru al Parlamentului European, Republica Cehă

**Christopher Beazley**, Membru al Parlamentului European, Marea Britanie

**Tunne Kelam**, Membru al Parlamentului European, fost disident, Estonia

**Jiří Liška**, Senator, Vicepreședinte al Senatului, Parlamentul Republicii Cehă

**Martin Mejstřík**, Senator, Parlamentul Republicii Cehă

**Jaromír Štětina**, Senator, Parlamentul Republicii Cehă

**Emanuelis Zingeris**, Membru al Parlamentului, Lituania, Președinte al Comisiei Internaționale pentru Investigarea Crimelor Regimurilor de Ocupație Nazistă și Comunistă din Lituania

**Tseten Samdup Choekyapa**, Reprezentant al Sanctității Sale Dalai Lama, Geneva, Tibet

**Ivonka Survilla**, Președinte în Exil al Bielorusiei, Canada

**Zianon Pazniak**, Președinte al Frontului Național Popular al Bielorusiei, Președinte al Partidului Conservativ Creștin Belarus, USA

**Růžena Krásná**, fost prizonier politic, politician, Republica Cehă

**Jiří Stránský**, fost prizonier politic, scriitor, fost președinte al clubului PEN, Republica Cehă

**Václav Vaško**, fost prizonier politic, diplomat, activist catolic, Republica Cehă

**Alexandr Podrabinek**, fost disident și prizonier politic, jurnalist, Rusia

**Pavel Žáček**, Director, Institutul pentru Studiarea Regimurilor Totalitare, Republica Cehă

**Miroslav Lehký**, Vicedirector, Institutul pentru Studierea Regimurilor Totalitare, Republica Cehă

**Łukasz Kaminski**, Vicedirector, Institutul Memoriei Naționale (IPN), Polonia

**Michael Kißener**, profesor de istorie, Johann Gutenberg University, Mainz, Germania

**Eduard Stehlík**, istoric, Vicedirector, Institutul pentru Istorie Militară, Republica Cehă

**Karel Straka**, istoric, Institutul pentru Istorie Militară, Republica Cehă

**Jan Urban**, jurnalist, Republica Cehă

**Jaroslav Hutka**, fost disident, compozitor, Republica Cehă

**Lukáš Pachta**, politolog și scriitor, Republica Cehă